

Програма за превенция на ранното напускане на училище за учебна 2023 /2024 г.

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ „ВАСИЛ ЛЕВСКИ„- гр. Мизия;общ. Мизия;обл. Враца
адрес: ул. „Петър Атанасов„ № 26; тел.факс: 09161 / 23 81
е- mail: info-603108@edu.mon.bg

УТВЪРЖДАВАМ:
ДИРЕКТОР
ИНЖ. ГАЛИНА КАРЛЧ

ПРОГРАМА

ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ И ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ НА ОТПАДАНЕТО НА УЧЕНИЦИ

учебна 2023 / 2024 г.

Програмата за превенция на ранното напускане на училище и предотвратяване на отпадането на ученици е приета на заседание на Педагогическия съвет /Протокол № 1 /15.09.2023 г./ и е утвърдена със заповед № 7 / 15.09.2023 г. на директора на училището.

ВЪВЕДЕНИЕ

Преждевременното напускане на училище е значим социален и икономически проблем. Той намалява възможностите за реализация в живота и на пазара на труда, води до невъзвращаемост на вложените средства за образование. При лицата, които притежават основно или по-ниско образование нарастват рисковете от социално изключване. Не на последно място това явление създава предпоставки за влошаване на качеството на живот и благосъстоянието на сегашното и на бъдещите поколения. Основните причини за преждеременно напускане на училище са икономически, социални, образователни, етнокултурни, институционални и причини, свързани със здравния статус. Програмата следва следните основни акценти:

- Разработване на мерки, свързани с превенцията, като най-работещи по отношение справянето с риска от отпадане от училище.
- Обмен на добри и работещи практики между заинтересованите страни в едно със засилена информационна дейност за популяризиране ползите от образование.
- Усъвършенстване на системата за събиране на постоянна и надеждна информация за движението на децата и учениците.

Програмата се основава на определените водещи принципи за законосъобразност, партньорство, прозрачност и популяризиране на мерките и резултатите, приемственост, устойчивост на резултатите, своевременност, отчетност, мониторинг и контрол, иновативност и е разработена в съответствие със спецификата на обучението в Професионална гимназия „Васил Левски“ - гр. Мизия.

I. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО И ИДЕНТИФИКАЦИЯ НА АКТУАЛНИТЕ ПРОБЛЕМИ, СВЪРЗАНИ С РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

1. Анализ на състоянието

Отпадането от училище и/или преждевременното напускане на образователната система е институционален, социален, а и педагогически проблем, чието преодоляване е обект на целенасочена училищна политика.

През 2021/2022 учебна година са се обучавали 103 ученици в дневна форма на обучение, няма отпаднали ученици, има един ученик повторно записан, след като е отпаднал предходната учебна година. През 2020/2021 учебна година са се обучавали 114 ученици в дневна форма на обучение, от които има 4 отпаднали и двама повторно записани ученици, след отпадане. През 2019/2020 учебна година учениците в дневна форма на обучение са били 130, от които има 6 отпаднали,

За този период учениците са допуснали отсъствия, както следва:

Учебна година	Общ брой отсъствия по уважителни причини	Общ брой отсъствия по неуважителни причини
2019/2020	8105	1265,5
2020/2021	8811	2639
2021/2022	4306	984
2022/2023	4085	2185

При направените проверки на документите с които се извиняват отсъствията на учениците, както и в резултат на множество разговори с ученици с голям брой отсъствия, училищният екип констатира, че:

1. Извинените отсъствия са направени по следните причини:

- здравословни, за които са представени съответните медицински документи;
- семейни, удостоверени със заявление от родител/настойник;

- за участие в извънкласни и извънучилищни дейности съгласно годишния план на училището и получени покани за включване в такива мероприятия.
2. Най- голям брой отсъствия имат ученици в гимназиален етап, неподлежащи на задължително обучение, но има единици ученици подлежащи на задължително обучение и допускащи отсъствия по неуважителни причини.
3. Сред основните причини за натрупване на отсъствия по неуважителни причини се открояват, както следва:
- нежелание на ученика да учи: По-голямата част от отсъстващите ученици нямат трудности в усвояването на учебния материал, а по-скоро са с ниска мотивация и са под влияние на външни фактори.
 - липса на медицинско обслужване в малките населени места. Липсват лични лекари, които да удостоверят заболяването навреме, което поражда проблема с невъзможност да бъде издаден извинителен документ.
 - липса на родителски контрол: Родителите в повечето случаи са заинтересовани от изхранването на детето си, а не от неговото обучение и резултатите от обучението. Част от учениците са деца на т. н. мигриращи родители, които работят в чужбина, а децата им се отглеждат от баби и дядовци или са сами. Не на последно място е и обстоятелството, че ученици от гимназиален етап са от други населени места
 - наличие на социални фактори: Част от учениците работят, за да си осигуряват средства.
 - липса на ефективни санкции за родители, чиито деца не посещават редовно училище: Училището разполага с частична обратна информация колко реално са родителите със спрени помощи за деца, въпреки коректно ежемесечно подаваните справки в Дирекция „Социално подпомагане”.
 - неефективни и предимно административни санкции на ученици. Наложените санкции, съгласно ЗПУО и ПДУ също са неефективни поради административния им характер, а и трудно могат да бъдат обвързани с резултатите от учебната работа, въпреки законовите механизми за това
 - Поради „криворазбрана” загриженост безпроблемно се осигуряват медицински документи за извиняване на отсъствия и то със съдействието на родители и/или медицински работници, което обезсмисля полаганите от училището усилия за намаляване на отсъствията.

Учебна година	Общ брой отсъствия по уважителни причини	Общ брой отсъствия по неуважителни причини	Среден брой отсъствия по уважителни причини на един ученик	Среден брой отсъствия по неуважителни причини на един ученик
2019/2020	8105	1265,5	61,39	9,58
2020/2021	8811	2639	93	27,27
2021/2022	4606	984	44,29	9,5
2022/2023	4085	2185	45,89	24,55

В края на 2022/2023 учебна година се констатира, че в сравнение с предходната учебна година общият брой на направените отсъствия по уважителни причини и средният брой отсъствия по уважителни причини на един ученик са се увеличили, както и отсъствията по неуважителни причини, В известна степен са ефикасни системните и целенасочени действия и

предприети мерки от страна на училището при изпълнението на училищната програма за намаляване на отсъствията от училище, но за съжаление има родители, които не упражняват достатъчен родителски контрол, вследствие на което децата им не посещават редовно учебни занятия и съответно допускат голям брой отсъствия.

2. Предприети мерки от училището по превенция и ограничаване на отпадането:

В Професионална гимназия „Васил Левски“- гр. Мизия се изпълнява програма и се предприемат мерки за задържане в училище на категория ученици, които поради липса на интерес или ниска мотивация не посещават редовно учебните занятия, имат пропуски в знанията си, допускат неизвинени отсъствия или търсят начини за неправомерно извиняване на отсъствията си. При тези ученици се наблюдават лоши прояви по отношение на дисциплината и междуличностно общуване в училище.

Обект на специално внимание са учениците, при които се наблюдава липса на родителски контрол, немотивирани са и са с нисък социален и образователен статус, които през 2022-2023 са допускали повече от 5 отсъствия по неуважителни причини, както и такива с подобни проблеми. Въпреки съдействието от страна на институции (като отделите за „Закрила на детето“ към Дирекция „Социално подпомагане“- Мизия и МКБППМН- Община Мизия, ПУ - Мизия) спрямо някои ученици бе постигнат успех с променлив характер и няма трайни положителни резултати.

В изпълнение на училищната програма от страна на училището са предприети мерки, както следва:

Административни мерки и работа с институциите за превенция на отпадането:

- Отразяване на движението на учениците, проследяване на преместването, писма от/до приемащите училища и общини по местата на преместване на учениците;
- Наложени санкции от ПС за допуснати отсъствия по неуважителни причини;
- Изпратени писма до Агенция "Закрила на детето";
- Търсене на съдействие от кметове по места за установяване на контакт с родителите по местоживеене и обсъждане на мерки и действия за коригиране поведението на ученика;
- Контрол на редовността на воденето и отчитането на отсъствията на учениците от учители и класни ръководители, коректно отразяване на отсъствията на учениците в училищната документация.
- Възпитателни мерки за превенция на отпадането

Работа с учениците

- Изготвяне на индивидуална оценка на учениците в риск от отпадане и своевременно вписване в училищния регистър на застрашените от отпадане ученици;
- Предприемане на индивидуални мерки и дейности за превенция на ученици в риск на ниво училище;
- Включване в дейности на училищния ученически съвет и създаване на подкрепяща среда- провеждане на занятия по подхода „Връстници обучават връстници“ и др.;
- Паралелкови дейности и изяви за превенция на отпадане и работа с деца в риск съгласно плановете на класните ръководители;
- Индивидуална и допълнителна работа с учениците с отсъствия – консултации, беседи, възлагане на персонални задачи, стимулиране на положителни постъпки и изяви;

- Включване на учениците в риск от отпадане в извънкласни и извънучилищни дейности- участие в училищни празници, организиране на спортни празници и състезания и др.;
- Установяване на диалог училище - институции, имащи отношение към проблема, и провеждане на съвместни инициативи с МКБППМН, инспектори от ДПС, МВР.

Работа с родителите

- Запознаване на родителите с нормативните актове и училищни документи /ПДУ, мерки и др./, касаещи задълженията, отговорностите и превенцията.
- Прилагане на нови подходи в работата с родителите- активно включване в общи дейности, родителите-партньори на училището;
- Индивидуална работа с родители на застрашени от отпадане деца.
- Работа с учители и училищен персонал – Изготвяне на училищни документи, насочени към подобряване на организационно- административната култура на длъжностните лица (Организиране дейността на класните ръководители в часовете за консултиране на родители и ученици и водене на училищната документация, Водене на дневник на паралелка VIII-XII клас, образци на писма до родители и институции, система за формално общуване с родители, Контрол на редовното и точното отразяване на отсъствията на учениците в училищната документация и др.).

В резултат на изпълнението на програмата през учебната 2022-2023 година може да се направят следните изводи:

- Прилаганите мерки частично са оказали възпитателно въздействие, за съжаление броят на допуснатите отсъствия по уважителни причини, както и учениците, носители на отсъствия не е намалял в сравнение с предходните години, а се е увеличил.

- Повишила се е организационно-административната култура на учителите и класните ръководители по отношение на регистрирането и отчитането на отсъствията на учениците;

II. ОСНОВНА ЦЕЛ, ПОДЦЕЛИ, ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ. ПРИОРИТЕТИ В УЧИЛИЩНАТА ПОЛИТИКА ЗА УЧЕБНАТА 2023 / 2024 Г.

Изграждането на **позитивна училищна среда** чрез установяване на устойчив образователен диалог между училищната институция и семейната среда, споделяне на отговорностите и обединяване на усилията за постигане на качествено обучение, възпитание в споделени ценности и пълноценна социализация.

- ❖ Разнообразяване на общоучилищния живот с интересни за **учениците** учебни и извънкласни дейности, формиране на стремеж за изяви в предпочитани от тях области.

Очаквани резултати:

Учениците се чувстват спокойни и сигурни в училище, удовлетворени от възможностите за реализация на потенциала им в различни области. Идентифицират се с успехите на училището и са заинтересовани за неговия имидж Осигурени са възможности за изява и включване в училищните дейности и на учениците с по-ниски резултати в учебната дейност, както и на тези в неравностойно положение.

- ❖ Повишаване на професионалната компетентност на **педагогическите специалисти** по отношение прилагане в преподаването на интерактивни и други методи с насоченост към повишаване мотивацията на учениците.

Очаквани резултати:

Усъвършенствана професионална компетентност на учителите, придобиване на умения за поставяне на учениците в “ситуация на успех”, повишен интерес от страна на учениците към учебната дейност, активизиране в учебните часове. Промяна в самочувствието и отношението към изпълнение на служебните задължения.

- ❖ Активизиране на комуникацията с **родителите** на учениците и включването им в общо училищни дейности

Очаквани резултати:

Повишено доверие в училището като институция, постигане на партньорски взаимоотношения с родителите, ограничаване отсъствията на децата от училище.

- ❖ Повишаване на капацитета на **училището** за идентифициране на учениците в риск от отпадане. Повишаване на диалогичността с **институциите**, които имат отношение към проблема “отпадане /преждевременно напускане на училище”, както и към неговата превенция

Очаквани резултати:

Координирани действия, задържане на учениците в училище.

III. МЕРКИ И ДЕЙНОСТИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И ПОДКРЕПА НА УЧЕНИЦИТЕ. СЪЗДАВАНЕ НА ПОЗИТИВНА ОБРАЗОВАТЕЛНА СРЕДА

Мерки /дейности	Изпълнител/и	Срок
1. МЕРКИ И ДЕЙНОСТИ С НАСОЧЕНОСТ КЪМ УЧЕНИЦИТЕ		
1.1.Разширяване и разнообразяване на формите за организиране на свободното време на учениците –създаване на привлекателни извънкласни форми	учителите	ноември 2023г.
1.2. Включване на учениците в състезания по професията и спортни празници- на училищно, общинско и междуобщинско равнище.	Учителите по съответните предмети	Целогодишно, съобразно календара
1.3.Включване на учениците в риск от отпадане в специфични училищни дейности: - за изява на творческия им потенциал - училищни празници, състезания, конкурси и др.; - инициативи, насочени към гражданско, екологично, патриотично възпитание; - свободен достъп до училищна спортна база; - постоянен достъп до компютърния кабинет и училищната библиотека; - за превенция на рисковете и здравословни житейски избори	Ръководители на групи, Учителите	През учебната година
1.4. Ученическо самоуправление, Ученически съвет; привличане в съвместни дейности с насоченост към превенция на отпадането по подхода „Връстници обучават връстници“	Ученическият съвет	През учебната година
1.5. Усъвършенстване на работата с изоставащите ученици чрез консултации, индивидуална работа и др.	учителите	През учебната година
1.6. Реализиране на ранно професионално обучение по професия „Готвач“, професия „Оператор информационно осигуряване“, професия „Машинен техник“ и „Химик-технолог“	Учителите по теория и практика на професията	През учебната година
1.7. Подпомагане на пълноценното участие на ученици в неравностойно социално положение в УВП чрез осигуряване	Директора	През учебната година

на безплатни учебници.		
2. МЕРКИ И ДЕЙНОСТИ С НАСОЧЕНОСТ КЪМ ПЕДАГОГИЧЕСКИТЕ СПЕЦИАЛИСТИ		
2.1. Включване на педагогическите специалисти в квалификационни форми. Разнообразяване на формите за вътрешно училищна квалификация.	ръководството	През учебната година
2.2. Мотивиране на учителите за участия на конференции и др. форуми за обмяна на добри педагогически практики		През учебната година
3. МЕРКИ И ДЕЙНОСТИ С НАСОЧЕНОСТ КЪМ РОДИТЕЛИТЕ		
3.1. Създаване на система за информиране на родителите за учебните резултати и поведението на децата им в училище чрез въвеждане на електронен дневник		октомври 2023г.
3.2. Организиране в училище на дни на “отворените врати”	учителите	Април 2024г.
3.3. Работа с Обществения съвет за превенция със засилено родителско участие; привличане на родителите при разработване на училищни политики	Директора, Обществен съвет	През учебната година
4. МЕРКИ И ДЕЙНОСТИ С НАСОЧЕНОСТ КЪМ ПОВИШАВАНЕ КАПАЦИТЕТА НА УЧИЛИЩЕТО ЗА ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА УЧЕНИЦИТЕ В РИСК ОТ ОТПАДАНЕ И ПОДОБРЯВАНЕ НА ЕФЕКТИВНОСТТА НА РАБОТА С ИНСТИТУЦИИТЕ		
4.1. Подобряване на вътрешно училищната комуникация класен ръководител– директор с оглед ранно идентифициране на учениците в риск	Кл. ръководители	През учебната година
4.2. Продължаващо модернизиране на материалната база– разширяване на безжична WI-FI мрежа, обогатяване на библиотечния фонд; организация на използването ѝ по време на ваканциите	ръководството	През учебната година
4.3. Координиране, организация и насочване на средства от дарителски фондове за пособия, облекла и др. за застрашените от отпадане ученици по финансови причини /определени по ясни и предварително определени критерии/	комисия	През учебната година
4.4. Ежемесечно подаване на информация за отсъствията на учениците чрез информационната система на МОН - модул "Отсъствия"	Директор, ЗДУД	До 4-то число всеки месец
4.5. Създаване на система за координация и сътрудничество между институциите с отговорности за децата и учениците – работни срещи, дискусии, съвместни мероприятия и др.	Комисия, ЗДУД	През учебната година
4.6. Използване потенциала на местните структури, подобряване комуникацията и организация на съвместни дейности с Общинската комисия за БППМН	Комисия	През учебната година
4.7. Активизиране ролята на Обществения съвет в приобщаването на родителите като партньори и споделяне на отговорностите за задържане на учениците в училище.	Обществен съвет	През учебната година
4.8. Уведомяване на институциите /Община Мизия, МКБППМН, Дирекция „Социално подпомагане”, Агенция „Закрила на детето“/ за прилагане на законови лостове по отношение на родителите, които не осигуряват присъствието на децата си в училище	Кл. ръководители, ЗДУД	При необходимост

4.9. Работа с родителите, които не осигуряват присъствието на децата си в училище: - информирани и консултирани на родителите по изпълнение на задълженията за осигуряване присъствието на децата им в училище, отговорностите и превенцията	Кл. ръководители	При необходимост
---	---------------------	---------------------

IV. ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

1. Намаляване на отсъствията по уважителни и неуважителни причини с 10% в сравнение с предходната учебна година.

- брой отсъствия в края на срока/учебната година;
- брой санкционирани ученици за отсъствия;
- брой ученици с 5 и повече отсъствия по неуважителни причини;

- брой ученици, положили изпити за определяне на срочна и/или годишна оценка по учебен предмет поради допуснати повече от 25 % от учебните часове по съответния предмет при условията на чл.22, ал.5 и чл.23, ал.6 от Наредба № 11 от 01.09.2016 г. за оценяване на резултатите от обучението на учениците.

2. Подобряване на образователните постижения на застрашените от отпадане/преждевременно напускане ученици.

3. Брой ученици в риск от отпадане/преждевременно напускане, включени в училищни дейности.

4. Брой родители, на които е оказана институционална подкрепа.

V. ФИНАНСИРАНЕ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

1. От бюджета на училището.

2. Целеви средства за осигуряване на:

- учебници на учениците от VIII- XII клас;
- безплатен транспорт за всички пътуващи ученици до завършване на средно образование;
- Изплащане на стипендии при условията и по реда на Постановление № 328 от 21 декември 2017 г. за условията и реда за получаване на стипендии от учениците след завършено основно образование

3. От НП на МОН